ԱՌՈՒՐԻԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

سوريا

جريدة يومية سياسية حلب

مديرها المسؤول

وانيس يازجيان

Ա· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 187—37 ՇԱԲԱԹ 7 ՅՈՒՆԻՍ 1947, ՀԱԼԷՊ ԳԻՆԸ ՀԱՍԸ 15 Ս· Դ·

ՖԱՇԻԶՄԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՒՄԸ

Միայն միացեալ ճակատներու ՊԱՅՔԱՐՈՎ ԿԱՐԵԼԻ Է

ԻՐԱԿԱՆԱՑՆԵԼ

Համաշխարհային առաջին պատերազմէն ասդին՝ ընդհանրապես Հոկտեմբերեան մեծ Յեղափոխութեան, Ռուս պրոլետարիատը Մարքսիստական գաղափարներով տոգորուած պողպատեայ ուժգնութեամբ հիմէն խորտակեց կապիտալիզմի խնկարկու Զարիզմի բռնակալութիւնը, որուն փոխանորդեց, աշխատաւորներու, բանուորներու գիւղացիներու իսկական հայրենիքը, ուր կ'ապրէին միլիոնաւոր բանուոր ու գիւղացիներ հայրենիքի բոցավառ սիրովը լեղկապուած, քաղաքական կեանքի, աշխատաւորական դասակարգի մէջ հոկայաբոն նուաճումներ կատարելով, խաղաղասիրական յաղթական կամարներ բարձրացնելով, հասնելու համար մարդկային եղբայրութեան վեհ գաղափարին՝ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄին։

Համաշխարհային այս մեծ պատերազմէն ազատուած ազգեր, հազիւ վերականգնած՝ լծուած էին խաղաղ վերաշինարարական աշխատանքի, վրայ հասաւ երկրորդ համաշխարհային ՀԻՒԼԷՐԻԶՄի աշխարհակործան պատերազմը, որ ամէն ինչ վեր ի վար չրջեց։

Արեւմտեան ճակատի վրայ ապրող ազգեր, Ֆրանսա, Անգլիա, Լեհաստան, Չեխոսլովաքիա, Յունաստան և այլ ազգեր չկրնալով տոկալ Հիթլերիզմի կայծակնաբար յարձակումներուն, յանդգնաբար ենթարկուած էին կոր-ծանուելու և գերիները դառնալու հիթլերական հորթանոցներուն։

Յառաջդիմական եւ դիմադրատ յարգոյնուած բոլոր մեծ ու պզտիկ ազգեր՝ քանդիչ յարձակումներու տակ չուարումի մատնուած էին։

Դարերով աշխարհակալ եղող Մեծն Բրիտանիա և իր դաշնակիցները Ամերիկա, Ֆրանսա ելք մը կը փնտռէին այս մեծ արհաւիրքէն սպասելու համար։ Վերջապէս նենգամիտ Անգլոյց հնարամտութիւնը յաջողած էր Գերմանիան Ռուսերոյ դէմ հանել։ Այդ միջոցին Հիթլեր Արեւմտեան ճակատը այլեւս նուաճուած նկատելով, մի-եւնոյն տաեն ազդուելով Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ անուղղակի միջոցներով իրեն հաղորդուած չնչնու տեղեկութիւններէն, ձգելով Արեւմտեան ճակատը պաշտպանողական գծերու տակ, դաւաճանօրէն իր ամենակատաղի յարձակղականը ըրած էր Սովետական սահմաններէն ներս, նոյն իսկ առանց պատերազմ յայտարարելու, հակառակ որ ոչ-յարձակման ուխտ մը կնքուած էր երկուստեք։

Սովետ Միութիւնը նախատեսած էր ֆաշիստ-հիթլերիզմի ենթադրութիւնը, բայց մինչեւ ժամանակ շահելու եւ բանակը կատարելագործելու համար խոհեմութիւն համարած էր հնարամտորէն չարժիլ իր զարգացման ամենամեծ հակառակորդին դէմ, և այդ մտածողութեամբ զորձի լծուած էր և այնպէս հաշուած էր որ մինչեւ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ պարտութիւնը կգայ ու պատրաստ պիտի ըլլար։ Սակայն անոնք այնքան չուտ պարտուած էին որ Սովետական բանակը չէր կրցած լրացնել իր թերութիւնները պատրաստութիւնները անմիջական պաշտպանողական պատերազմի մը համար։

Հիթլերիզմի պատերազմը այլեւս Սովետական Միութեան ճակատը փոխադրուած էր։ Հիթլերի զորձը այլեւս Սովետներու հետ էր որ տասնեակ մը տարիներու ընթացքին երկու հարիւր միլիոն այլազեղ ժողովուրդ պարունակող երկիրը, Սովետներու առաջնորդութեամբ յաջողած էր դասակարգել համամարդկային եղբայրացութեամբ չաղկապուած ոգիով, կազմելով միասնաբար այժ մը, որ այս բարբարոս յարձակման դէմ բորբոքուած կը սպասէին հրահանգի, երկրի պաշտպանութիւնը ընելու համար։

Մեծ առաջնորդ Ստալին՝ առանց իր հանդարտութիւնը կորսնցնելու, համոզուած որոշումով հրամաններ արձակեց։ «Նահանջել բոլոր ճակատներու վրայէն, ռազմամթերքներով արտգրական գործարաններով չինանկութերով, սննդեղէններով, և կատարել այնպիսի նահանջ մը որ գերման զաւթիչներ արշաւելու տաեն որ հոդէն գատ ոչինչ կարենան գտնել։

Մեծ ռազմագէտի հրահանգները կատարուեցան տառացիօրէն առանց դադարութեան։

Կարճ ժամանակի մէջ գերման զաւթիչներ հազարաւոր քիլոմեթր ճակատներու վրայ սովետական երկիրներէն ներս խուժած էին։

Այլեւս այնպիսի վիճակ մը ստեղծուած էր, որ ամբողջ աշխարհի մեծ ու պզտիկ գիւանագէտներն և փորձագէտները, սովետական հանրապետութիւնը այլեւս գերեզմանուած կը նկատէին, բայց միայն ռուսական պատմութիւնը լաւ գիտցող գիտուններն էին որ իրենց մտքին մէջ կը բերէին Մեծն Նաբոլէոնի Մոսկուայի գրաւումը։ Այս անգամ փոխան Մոսկուայի, խորհրդաւոր վայր մը կը դառնար Ստալինգրատը ուր ի վերջոյ գերման հզօր ուանպարտելի բանակին գերեզմանը եղաւ։

Սովետական հանրապետութեան բանուորներու, գիւղացիներու հարազատ ծնունդ, ռազմագիտական կազմածներով օժտուած՝ ցամաքային, ծովային, օդային կարմիր բանակայինները գերբնական հզօրութեամբ մը կատեցուցին հիթլերիզմի ահարկու բանակները, որոնք հազարաւոր քիլոմեթր երկարութեամբ ճակատներու վրայ աւերներ կը գործէին։ Կարմիր բանակայինները քշեցին զանոնք դէպի հետ, տանելով մինչեւ Պերլին, հոն, իրենց որջին մէջ իսկ հզմիլու համար հրեշին գլուխը։ և մեծ ուրախութիւն համայն խաղաղասէր մարդկութեան։

Շարունակելի ՎԱՐԴԱՐՈՅՐ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԼԻԱԶՕՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ ԿԻԼԻԿԵԱՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ներգաղթի լիազօր պատուիրակներ քաղաքացիներ՝ Զաւէն Զէրչեան եւ Աղբարանոր Յովհաննէսեան ընկերակցութեամբ Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ներգաղթի Կեդրոնական Կոմիտէի անդամներ՝ ընկ. Վահրիմ Ճէրճեանի եւ մեր Հրաչ Սեդրակեանի, այցելութիւններ տուին քաղաքի եւ Նոր Դիւղի Կիլիկեան վարժարանները։

Զոյգ պատուիրակներն ալ իրենց անձնական զոհունակութիւնները յայտնեցին այս կրթական հաստատութեան։

Մանրամասնութիւնք յաջորդիւ։

Արաբները ոչինչ շահեցան Մ.Ա.Կի Պաղեստինի խնդրի

ՄԻԱՄՏՈՒԹԵՆԷՆ

ՎԱՇԻՆԳԹԸ.— Պ. Սքսիլ Հուբանի, արաբ տեղեկատու գրասենեակի քարտուղարը, «Ունայթըտ Բրէս»ի թղթակցին յայտարարեց որ, Մ.Ա.Կի բացառիկ նիստը Պաղեստինի խնդրին շուրջ, արաբներու ի նպաստ ոչ մէկ արդիւնք ունեցաւ և անոնք տեւէ կերպով գոհացում չստացան այս ժողովէն։

Ըստ Պ. Հուբանիի, արաբները ինքզինքին երկու անդրդուելիութիւններու զոհ գացած կը զգան։

1.— Մ.Ա.Կի առջեւ, արաբներու և հրեաներու միջեւ եղած վիճաբանութիւններուն ճարպկութեամբ մը «վերջ դրուեցաւ»։ Երեսուն տարիէ ի վեր ծեծուող խնդիր մը չի կրնար մի քանի չաբաթ տեւող վիճաբանութիւններով լուծուիլ։ Մոցեալ Ազգերը մեծ աճապարանք ու փութկոտութիւն ցոյց տուին Պաղեստինի խնդրի քննութեան մէջ, թերեւս ժամանակ շահելու համար բայց այս խնայողութիւնը խորքին մէջ վնասաց խնդրին արագ լուծման։

2.— Արաբներու նկատմամբ երկրորդ անարդարութիւնը, թէեւ ծանձնախումբի մը ստեղծումն է, որուն ստանձնած պաշտօնը տեւէ կերպով յաջողութեամբ պիտի չպակաւ, որովհետեւ թէեւ ծանձնախումբի զորձը բաւական անորոշ է, և այս անորոշութիւնը պիտի չնպաստէ խնդրին լուծման Մ.Ա.Կի ընդհանուր ժողովին մէջ։

Մ.Ա.Կի բացառիկ նիստը, ինքն իսկ ձախողեցաւ Պաղեստինի կնճիռը լուծելու մէջ, ինչպէս կ'ըլլայ որ թէեւ ինչ ծանձնախումբ մը կարենայ ընել տարիա քանի մը օրուան ընթացքին, երբ ուրիշներ ամիսներ և նոյնիսկ տարիներ տրամադրած են առոր։

Կարճ խօսքով, եզրակացուց Պ. Հուբանի, Պաղեստինի թէեւ ծանձնախումբը պիտի աշխատի վասն ոչինչի և Մ.Ա.Կի տեւէ ձեւով յառաջացած պիտի չըլլայ խնդրին լուծումին մէջ։

Զենք ուզեր յուսահատս ըլլալ, սակայն մենք, Արաբներս, նման չատ մը յանձնախմբերի տեսանք, որոնք եկան, քննեցին և ձեռնունայն վերադարձան։ Ուստի այսօր ալ, տեւէ կասկած չունինք որ նոր յանձնախումբն ալ նոյն ճակատագիրն ունենայ։

Խռովութիւնները կը շարունակուին

ԱՄՐԻՍԹՐԱՐ.— Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ կրակ բանալ ցուցարարներու դէմ, որոնք զէնքեր կը գործածէին ցոյցի պահուն։ Ուրիշ մը սպանուած է ցուցարարներու կողմէ նետուած ռումբի մը պայթումի պահուն։ Հրդեհի տրուեցան աւելի քան 20 տուներ, որու ընթացքին 10 ոստիկաններ հիւանդանոց փոխադրուեցան դարմանուելու համար։

ՄԵԾ ՄԻԵՑԹԻՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ.— Ըստ «Նիւզ Ասֆ Տը Վըրլտ»ի Միջին Արեւելքի թղթակից՝ Ռիչար Վիլսամի, Երուսաղէմի մեծ Մուֆթին ներգաղթի էրբեան պիտի հանի, ուրկէ պիտի զեկավարէ հակահարեկչութիւնը այն պարագային, երբ Մ.Ա.Կի Պաղեստինի Քննիչ Ծանձնախումբը հրեաներու ի նպաստ արտայայտուի։

Մարաջ. Թիթօ կը ձաղկէ Յունաստանի մէջ կատարուող

ՏՄԱՐԴԻ ԱՐԱՐՔՆԵՐԸ

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Մարաջախտ Թիթօ զոնազան յայտարարութիւններ ըրաւ Պելկրատ գտնուող խումբ մը պուլկար լրագրողներու։

Ասսկով Յունաստանի դէպքերուն մասին, մարաջախտը ըսաւ թէ, զօրավիգ ունենալով իմպերիալիստներ, յոյն յեղափոխական տարրեր ահաւոր վայրագութիւններ կը գործեն և հայրենիքի ու տառապանքի կենթարկեն ազատասէր ժողովուրդը։ Եթէ եւրոպացիները չգիտնային պահպանել իրենց իրաւունքները, անոնք պիտի արժանանային յոյներու բաղդին։

Մարքիսի Պօրման Ռուսերուն հով չէ

ԼՈՆՏՈՆ.— Մոսկուայի ռատիոն հերքեց բրիտ. գաղթականութեանց մամուլի մէջ երեւցած լուր մը, լաւ ուրեւ Հիթլերի յաջորդ Մարթին Պորման Ռուսերու ձեռքը կը գտնուէր։ Բրիտանացւոց նպատակն է, կը յայտարարէ Մոսկուայի ռատիոն, աշխարհին ուշադրութիւնը իրենց գործած սխալներու վրայէն ուրիշ կողմ դարձնել է, ստեղծելով հակասովետ շարժում մը։ Բրիտանացիք կ'ուզեն համաշխարհային կարծիքին ուշադրութիւնէն վրիպեցնել Գերմանիոյ մէջ իրենց գործած յանցանքները, ուր վարչական կարգը պաշտօններ տրուած են նախկին նացիներու։

Թուրքիա հակասալ պատնէշ

Ահաւասիկ թէ ինչպէս կը մեկնաբանէ ճիւմհուրիէթ ամերիկեան օգնութիւնը։—

ԻՍԹԱՄՊՈՒԼ.— Ամերիկեան դիւանագիտական առաքելութեան Անդարա հասնելուն առթիւ, Պ. Ապտիոն Տավէր հարց կուտայ ճիւմհուրիէթ օրաթերթին մէջ թէ ինչ կը նշանակէ ամերիկեան օգնութիւնը և ինչ է անոր հետապընդած նպատակը։ Ան կ'աւելցնէ, բացատրելու համար այն ինչ որ արդէն լաւ ծանօթ է, թէ այս օգնութիւնը ուրիշ ոչինչ կը նշանակէ եթէ ոչ աւելցնել Թուրքիոյ պատերազմական ուժը որպէսզի ան կարենայ տեւելի զօրաւոր և տոկուն պատնէշ հանդիսանալ պոլշեւիկի և սլաւ յարձակումի մը պարագային։

Տավէր կը շեշտէ յետոյ թէ ապրի մը պատերազմական կարգութիւնը չի կայանար այլեւս անոր զինեալ ուժերուն, նաւատորմին և օդուժին և կ'ուելցնէ.

Արդի պատերազմիներ տարբեր պայքարներ են, ճիշդ այդ պատճառով ալ ամերիկեան օգնութիւնը տրուայ, օդանաւ և թնդանօթ տրամադրելով չի վերջանար, այլ սեւելի տրամաբանական և ազդու պիտի ըլլար Թուրքիոյ պատերազմական կարգութիւնները զօրացնել։ Ամերիկեան զինուորական առաքելութիւնը և զօրավար Մարշալ, այդ ճշմարտութիւնը և ապահովաբար բոլոր անհրաժեշտը պիտի գործադրեն։

Փոխարքայ Լորտ Մոնթպաթրընի յայտարարութիւնները

ՆՈՐ-ՏԷԼՀԻ.— Իր մօտ ընդունելով հնդկի մամուլի ներկայացուցիչներ, Հնդկաստանի փոխարքայ լորտ Լուի Մոնթպաթրընը յայտարարեց.

«Բրիտանացիք պիտի պարպեն Հնդկաստանը երբոր հնդիկներ պահանջեն տպիտ։ Երբ կ'ըսեմ այս, աւելցուցեալ, անկեղծօրէն կը խորհիմ այս մասին։ Իշխանութիւնը ամբողջովին պիտի փոխանցուի տարբոյս վերջը։ անգլիացիք պիտի պարպեն երկիրը երբոր պահանջուի, բայց կրնայ ըլլալ որ մի քանիներ մնան, սակայն ոչ երկար ժամանակի մը համար։

Բրիտանացիք պիտի չարունակեն մնալ այնքան ատեն որ հնդիկներ պէտք զգան անոնց որպէս երկրին օգնակար տարրեր։

Թերեւս պատմութիւնն է որ պիտի յայտնարերէ թէ բրիտանական ծրագիրը լաւագոյն լուծումը չէ հնդկաստանի խնդրին չարունակեց Մոնթպաթրընը, սակայն ամէն տեսակէտով, հնդիկ ժողովուրդին կ'ինայ վնասել իր ապագան։ Եւ աշխատանցնայ հնդիկ պետերու հետ, և իրենց առաջարկուած ծրագիրը ոչ հարուած մը եղաւ իրենց և ոչ ալ անկնկալ մը»։

Թունուզի վիճակուած ցորենը

ԳԱՀԻՐԷ.— Հակառակ Եգիպտական մամուլին յայտարարութեան որուն համաձայն Ֆրանսո-Եգիպտական անհամաձայնութիւնները փարատած են, այս առաւօտ կ'իմանանք թէ «Ճիրա Ֆաղիս» խորհրդակցը որ կարմիր մահիկին Թունուզի բնակչութեան նուիրատուած ցորենը կը փոխադրէր, չուզեցաւ իր պարունակութիւնը պարպել Թունուզեան նաւահանգիստի մը մէջ ուղղուած է դէպի Մարթա համաձայն Գահիրէէն ստացած հրահանգներուն։

„ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ"

ԴՈՑ ՄՏՔՈՎ,

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՆԵՐԳԱՂԹԻՆ ԴԷՄ

Բնաւ չենք զարմանար և Թուրքերէն տակէ անդին ալ բան մը չենք սպասեր, քանի որ անոնք ոխերիմ թշնամի են մեր գոյութեան, անշուշտ պիտի չփափաքին որ աշխարհի չորս կողմը ցրուած հայեր համախմբուին իրենց հայրենիքին մէջ ու զօրաւոր ազգ ու պետութիւն կազմեն:

Բռնակալ Համիտներու և ոճրագործ Իտիհատներու արնանման խանչարներովը միշտ մեզի դէմ զինուած Թուրքերուն դիւային ծրագիրները ջուրը ձգելու համար, մենք, հայերս, պէտք է չմոռնանք հայ մը աւելի զրկել Հայաստան, ցոյց տալու անոնց՝ որ իրենց անձիտել ուզած ազգը, ոտքի վրայ կենդանի է ու կ'ապրի:

Ան որ հայ է ու ազգային և հայրենասիրական զգացում ունի, Տէր-Զօրի սպանդանոցներուն մէջ խողխողուող իր հօրն ու մօրը և կամ ցեղին կսկիծն ունի իր սրտին մէջ, պէտք է մաքրամաքուր զգացումով նուիրուի ազգանաւթման փրկարար գործին և չառաջնորդուի ապակը տայ մեր գահճի Թուրքերուն, գոնէ բարոյապէս զանոնք չչմեցնելու և հոգեկան տագնապի տանելու ազնիւ ձգտումով:

Երբ Թուրքերը իրենց գործած ա՛յնքան անհաւատ ոճիրներէն յետոյ դեռ չեն ձգեր մեր օձիքը ու ամէն գնով կ'աշխատին իրենց սանձոտներուն մէջ գտնուած հայ իլեակները արդիլել իրենց հայրենիքը երթալէ, Հայ ժողովուրդի համախմբման մէջ վտանգ տեսնելով, ուրեմն մեզ ներկայացած է լուսոյն միջոցը, ներգաղթի յաջողութեամբ, բարոյապէս Թուրքերէն վրէժ լուծելու համար:

Թուրքիոյ մէջ, մեր գոյութիւնը պահելու համար, Թուրք բարբարոս կառավարութեան և անոր վայրենի ցեղերուն դէմ բազմաթիւ ինքնապաշտպանութեան կռիւներ մղած ենք, կռիւներ՝ որոնք անձի, պատուի և ինչքի պաշտպանութեան հետ ազգային ազատութեան ու պետականութեան նշանաբանով տեղի ունեցան մեր սեփական հողին վրայ, և ներգաղթը նոյն ազատագրական կռիւներու շարունակութիւնն է և թէ ինչպէս կ'ըմբռնենք անոր իմաստը, ցուցած ու կրթական գատապարտած հայ ժողովուրդը իր հայրենիքին մէջ ամրոցելու և յաւերժացնելու նպատակաւ:

Ներգաղթը յեղափոխական մեծ շարժում մըն է և որուն յաջողութեանը համար պէտք է զօրակոչի ենթարկուին մեր մտաւորական, մարտական, կրթական, եկեղեցական, երիտասարդական, կանացի եւ ունեւոր բոլոր ուժերը, ներգաղթական միանգամայն նուիրեալ ազգանաւթումը յաղթանակով պսակելու. Այդ յաղթանակին մէջ սոսկում կը տեսնեն Թուրքերը, իսկ մենք, պէտք է հրճուինք, քանի որ մեր բիւրաւոր նահատակներուն եւ մեր երգն է որ իրականութիւն կը դառնայ:

Այս է օրուան կարգախօսը եւ ասոր դէմ տարակարծութիւն, կը նշանակէ անուղղակիօրէն օգնել մեր գահճիներուն:

Մեր վաղուան թիւին մէջ կը հրատարակենք Միհնատ Ճէմալ Գունթայի, «Սոն Փօսթա»ի մէջ Թուրքիայէն մեկնիլ ուզող հայերուն ուղղած Բաց նամակը:

Նամակը բաց է, բայց Թուրք լրագրողին միտքը գոց է եւ ուր թաքնուած է իրենց բոլոր դիւային ու ոճրագործ հոգին:

Թուրք լրագրողը Թուրքիոյ բոլոր գեղեցիկ բաները մեզի սեփականեցնելէ յետոյ, կը շեշտէ թէ «Ո՞ւր կրնաք գտնել ասկէ գեղեցիկ երկիր»:

Այո՛, Թուրքերու տիրապետած հողամասը, մէկ ծայրէն միւսը շատ գեղեցիկ երկիր է եւ ան օժտուած է բնական ու կիրսական գեղեցկութիւններով, բայց Թուրք հրապարակագիրը եթէ պուտ մը զգացում ունենար, պիտի խորհէր որ այդ գեղեցիկ երկիրը, իրենք, իրենց ձեռքով աւերեցին ու մանաւորապէս հայերուս համար դժոխքի վերածեցին, ուրկէ լեղապատառ փախանք գոնէ մեր կեանքը փրկելու համար:

Ժամանակին Թուրքիոյ բոլոր գեղեցիկ բաները մերն էին, որովհետեւ մենք էինք ստեղծագործողները եւ այդ երկիրը շէնցնողները, շինարարական, արուեստական եւ մշակոյթի բոլոր մարզերուն մէջ:

Մշակութային արժէք ներկայացնող բոլոր կոթողները մեզի կը պատկանին այդ երկրին մէջ, ուր քարի վրայ գրուած քար մը չկայ որ հայերու ձեռքով չբլլայ եւ հայկական զրոյտ չի կրէ: Բայց Թուրքերը ի՞նչ բրին զանոնք, փլցուցին, քակեցին ու այրեցին եւ տեղը գարի ցանեցին...

Մեր պատմական ստեղծագործութիւններու եւ այդ երկրին մէջ մեր ժողովուրդի կառուցած կոթողներուն տեղ, մեզի ժառանգ ձգեցին ԳԵՐԵԶՄԱՆ ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅՆԵՐ.

Ո՞ւր են այդ հոդամասին փառքը եւ պատիւը կազմող կոթողները, ո՞ւր են Եդեսիոյ, Ատանայի, Մարաշի, Վանի, Էրզրումի, Մշոյ, Սեբաստիոյ, Իզմիրի եւայլն չէն քաղաքներու հայկական սիրուն թաղամասերը, ո՞ւր են Շապին-Գարահիսար, Հաճըն, Զէյթուն, Շար եւայլն զուտ հայաբնակ քաղաքներն ու անոնց բնակիչները: Բոլորն ալ աւերակ գերեզմաններ դարձուցին, ժողովուրդը բնաջնջելով եւ անոնց աւերակներուն մէջ շաւերուն կոր զարձնելով:

Ա՛յդ է Միհնատ Ճէմալի «գեղեցիկ երկիրը», երբ մեզի համար զուլումի աշխարհ է ու գերեզման:

Հայերը ի՞նչպէս այդ երկրին մէջ պիտի ապրին, երբ ամէն ազատութիւն խլուած է անոնցմէ եւ շարունակ սեղմումի եւ հալածանքի սարսափին մէջ կ'ապրին:

Թուրքերու եւ մեր մէջ արիւն կը հոսի, գոնէ ձեւով մը միտքերնիս մտածեցին իրենց ոճիրները մաքրելու մասին, արգիւք թոյլ կու տան որ, ոչ թէ գրէն, այլ Պոլիս ապրող սեւ գաւառացի իր գիւղը երթայ հոգը գերեզմանին վրայ խունկ ծխելու եւ կամ հօրը եւ իր ձեռքով սնկած ծառէն խնձոր մը փրցնելու:

Ո՛չ թոյլ չեն տար, որովհետեւ հայերը այդ երկրի հարազատ տէրերն բլլալով հանդերձ, իրենց ուժով ու ոճիրով գուրս շպրտուած յաւիտենական զըրկեալներ են:

Ա՛յդ է գեղեցիկ երկիրը. Այդ բոլոր գեղեցկութիւնը իրենց կը նուիրենք և իրենք մեզի թող տան մեր սուրբ գերեզմանները, մեր պատմական հողերը և այդ տեղն մեր ճակտի քրտինքով հնադամ մըն ալ ցոյց կու տանք իրենց և բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին, այդ երկիրը չէն էր ու չէնցաւ միայն հայերով:

«Գեղեցիկ»ին հետեւը թաղնուած է Թուրքերու դիւային միտքը, հայրենիքէն դուրս ապրող հայերը ուշ կամ կանուխ կոխուած տեսնելու համար, բայց մենք պիտի երթանք հայրենիք ու պիտի խատցնենք մեր շարքերը և նոյն տեղն տիրանալով մեր իրաւունքներուն՝ պիտի ըսենք, այս է մեզ համար գեղեցիկ երկիրը ուր կ'ապրինք ազատ ու անվախ:

ՂԱՐԻՊ

ՎԱՐԶԱԿԱՆ ԱԶԴ.— Թերթիս ցրուիչն է քաղաք եւ Տավտուիէյի Նազարէթ Վասոյեան: Մեր յարգելի ընթերցողներէն կը խնդրուի ամէն շաբաթ վճարումները իրեն ընել:

Տպարան ԱՆԻ Սալիպէ - Հալէպ

Հայրենական պատերազմը եւ Հայ Մարտիկը Ստեփան Գինոսեան

Գեներալ-լեյտենանտ Ստեփան Իլիչի Գինոսեանը ծնուել է 1901 թ. Աբալաքաքի շրջանի Սաթխա գիւղում, 1918 թ. նա թողնում է հայրենի գիւղը և ակտիւօրէն մասնակցում Հայաստանի ու Վրաստանի քաղաքացիական կռիւներին: Գինոսեան աւարտել է ԲԿԻԲ դպրոցը և Ֆրունզէի անուան ռազմական ակադեմիան:

Գինոսեանն առանձնապէս աչքի ընկաւ Մոսկուայի պաշտպանութեան ամեն օրերին: 1942 թ. նրան շնորհւում է գեներալ-մայորի զինուորական կոչում: Նրան մարտական փառաւոր ուղին ձգւում է Մոսկուայից մինչև Էլբա գետը: Գինոսեանի զօրքերի անմիջական մասնակցութեամբ են գրաւուում Արեւելեան Պրուսիայի Վիլլենբերգ, Օբելսբերգ, Մորոսգէն, Դանցիգ, Նեսեատին քաղաքները: Գերազոյն գլխաւոր Հրամանատար, Սովետական Միութեան Գեներալիսիմուս ընկեր Ստալինն իր հրամաններում 11 անգամ նշել է գեներալ Գինոսեանի անունը: 1945 թուին նրան շնորհւում է գեներալ-լեյտենանտի զինուորական կոչում:

Գեներալ-լեյտենէնտ Ստեփան Գինոսեանը Հայրենական պատերազմի ռազմաճակատներում պարգեւատրուել է Կարմիր Դրօշի երեք, Սուվորովի 2րդ ամրիճանի երկու կուտոզովի 2րդ աստիճանի, Բոգան Խմելնիցկու չքանշաններով և Մոսկուայի պաշտպանութեան համար մեդալով:

Ա. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

ԹԵՐԹԻՆ ՈՐ ՄԱՍՍ ԿԸ ԿՍՐԴԱՆ

Նիկոլաս. — Այսօր լրագրին մէջ կարդալիք տող մը ալ չկայ...

— Բայց կարդացածներդ տողեր չեն...

— Ի՞նչ ընեմ տողերը, ոչ ոճիր կայ, ոչ արկած:

Ներքոյ Յաղթութեան

Ա՛ռ fn տիմոր նորից, յաղթանակի բանաստեղծ,
Երգիր հպա՛rs բերկրանքով եւ նեբրոգի՛ր ազատութիւն,
Կեանքի—մանուան զուպարում fn հայրենի՛ր յաղթց,
Քո ձեկի տակն է արդեն նրա զոռոզ թշնամին:

Պատերազմի սանձարձակ ազատարակուլ հողմերում,
Բարբարոսի եւ մարդու զոհասարատում անարկու
Քո հայրենիքն էր բոլոր ծանր զարկերն ընդունում,
Նրա հարուածն էր տղում բոլորից վեր եւ հատու:

Եւ արդ, այսօր, երբ տակաւ բաց են վերերեն ազատարին,
Երբ բաց են դեռ տիրիմներն ոչխերի պես մայրական,
Նա է ազգերը կոչում անդորրութեան մի բարի,
Նա է ազատարը տանում դեպի անմեռ ապագան:

Մինչդեռ հիւսում են այնտեղ ատիրութեան նոր դաւեր,
Եղեռնական զանիերով ու ձնոտերով արիւնոտ,
Քո հայրենիքն է կանգնած պատակի պես աներեր,
Քո հայրենիքն է կանգնած խաղաղութեան բերդի մոտ:

Ա՛ռ fn տիմոր դարձեալ, սոլեռակա՛ն բանաստեղծ,
Հիւսի՛ր վեպեր երազի եւ պոեմներ բանաստեղծ:
Կեանքի—մանուան զուպարում fn հայրենիքը յաղթց,
Նա է ազատարը տանում դեպի անմեռ ապագան....

Ն. ԶԱՐԵԱՆ

Արիասիրտ հրետանաւորները

Հայ ժողովրդի խրախ զաւակներից մէկն է հրանօթի հրամանատար, կրտսեր սերժանտ Զէլիխուզար Յարութիւնեանը:

Երիտասարդ հայրենասէրը իր հրանօթով առաջին անգամ թշնամու դէմ մարտի մէջ մտաւ Կերչ քաղաքի ազատագրման համար մղուած կռիւներում: Նա իր ընկերներին հետ քայլ առ քայլ առաջ տանելով հրանօթը, ուղղակի նշանառութեամբ ոչնչացնում էր ֆաշիստական կրակակէտերը: Զէլիխուզար Յարութիւնեանը իր սխրագործութիւններով աչքի ընկաւ Սեւաստոպոլի համար մղուած մարտերում, յատկապէս Գորնայա բարձունքի վրայ գրոհելիս:

Օտէր գետի ձախ ափի պլացդարմում, Ֆրանկֆուրտի տակ մի անգամ հակառակորդը գրոհի անցաւ մեր դիրքերի ուղղութեամբ: Ոչոր տրամաչափի զնացքի պահպանութեամբ հետեւակայինները առաջ էին սողում: Բայց Չախրա ռազմիկ Զ. Յարութիւնեանը, հանդէս բերելով սառնասրտութիւն և հմտութիւն վարելով իր հրանօթը, ընկերներում շարքից դուրս բերեց թշնամու զնացքային կրակակէտերը, այնուհետեւ ուղղիղ նշանառութեամբ սկսեց հարուածել գերմանական հետեւակին: Ֆաշիստները այլեւս չհամարձակուեցին առաջ շարժուել:

Պերլինի մարտերում Զ. Յարութիւնեանն իր մարտական ընկերների հետ միասին, գրեթէ հետեւակի հետ հաւասար, առաջ էր շարժւում և զնդակի արկերով ոչնչացնում թշնամու ամրութիւնները, կենդանի ուժն ու հնարաւորութիւն ստեղծում, որպէսզի մեր զրոհային ջոկատները հակառակորդից գրաւեն տուն—տուն եւ հատից:

Ֆաշիստական որջի՝ Պերլինի անկումից յետոյ Զ. Յարութիւնեանը իր զօրամասի հետ միասին հասաւ մինչև Էլբա և այնտեղ ծանեց Յաղթանակի օրը:

Լեյտենանտ Վ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ

Գիտնականները հայրենիքում

Բերլայի շրջանի պտղաբանջարաբուծական սելեկցիոն կայանը գիտական մեծ աշխատանք է կատարում պտղի և բանջարեղէնի պահածոների բազմազան տեսակներ պատրաստելու ուղղութեամբ: Երիտասարդ գիտնականներին յաջողուել է պատրաստել այնպիսի պահածոներ, որոնց մէջ լիովին պահպանում են պտղի և բանջարեղէնի բոլոր յատկութիւնները, յատկապէս վիթամինները: Արդէն գիտականօրէն հիմնաւորուած է գործնականում կիրառուում է ծիրանի 10 տեսակի, դեղձի 8 տեսակի, սալորի 5 տեսակի կոմպոտներ և մուրաբաներ պատրաստելու եղանակը: Բանջարեղէնից պատրաստուում է 32 տեսակի պահածոյ:

Հարաւ. Ափրիկէի տօմիսեօնների միացումը

«Բրավտայի մէջ Պետրով կը քննադատէ այն բրեանգլոսիկ և արուեստական միացումը որ վերջերս իրարու մխլեառնած է Հարաւային Ափրիկէի Բրիտանական երկու գաղութները, հակառակ մէկ կողմի կամքին և Մակի ժողովի որոշումին:

Այս երկիրներէն Արեւելեան մասը որ բնակուած է Նեկրոներով և Հնդիկներով զօրով կը կցուի Անգլօ-Հոլանտական գաղթականներով բնակուած արեւելեան գաղութին հետ, որու մէջ սեւամորթները «օրէնքէ դուրս» հռչակուած են: Ոսկիի սպիտակ մարթ հանքաքէրները՝ այս կցումով՝ նպատակ ունին ոչ միայն չլսուել Նեկրօներու անկախանալու ձգտումը, այլեւ զանոնք պահել յաւիտենական գերութեան մէջ և ապահովել հրէայնին շահեր, անոնց ածանցագին աշխատանքը շահագործելով:

Հնդինակը, ապա քննադատելով Հարաւ.-Ափրիկեան Բրիտանացի կառավարիչը Զօրավար Սմութիսը, որ «յանուն Եւրոպական քաղաքակրթութեան» այս կցումը հրամայած է, կ'առաջարկէ որ այս կցումը չեղեալ հռչակուի Մակի լիակատար նիստին, որ պիտի գումարուի յառաջիկայ Սեպտեմբերին: